

Salakielen murtaminen

KESTO	15 + 30 + 25 + 5	KIELET
TAITOTASO	BI–B2	englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, suomi
ULOITTUVUUS	kulttuurinen	
TAUOITTEET		
KESTÄVYYSKASVATUS	KIELITAITO	
- ymmärtää, että kielet ovat kulttuurisia ilmiöitä - vahvistaa kielitietoisuutta - arvostaa kielten moninaisuutta - vahvistaa dialogi- ja vuorovaikutustaitoja	- soveltaa ja muokata kielen rakenteita - esitellä kieltä loogisesti ja ymmärrettävästi - tulkita tuntematonta kieltä - ymmärtää, että kieliä voidaan tarkastella, muuttaa ja rakentaa systemaattisesti.	
VALMISTAUTUMINEN		
ENNEN TUNTIA	MATERIAALIT	
Tulosta/tallenna oppijan kortti.	oppijan kortti	

LÄMMITTELYTEHTÄVÄ

KESTO	15 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	tietovisa
TYÖMUOTO	ryhmätyö	KIELITAITO	kielen historia

1. Jaa oppijat ryhmiin.
2. Ohjeista oppijat päättelemään, mikä oppijan kortin viidestä väittämästä on väärin.
3. Laita ajastin päälle ja anna ryhmille 5 minuuttia aikaa.
 - Voit etsiä ajastimen esimerkiksi YouTubesta (5 minute timer).
4. Kun aika on päättynyt, pyydä jokaisesta ryhmästä yhtä oppijaa kirjoittamaan ryhmän mielestä väärä väittämä taululle ja alleviivaamaan siitä kohta, joka on väärin.
5. Kerro oppijoille oikea vastaus.
 - Oikea vastaus on opettajan kortin viimeisellä sivulla.
6. Kysy oppijoilta, miten väittämä voitaisiin korjata oikeaksi.

KIELITAITOTEHTÄVÄ

KESTO	30 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	salakieli
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	kielitietoisuus

1. Ohjeista oppijat luomaan oma kohdekieleen pohjautuva minikieli.
2. Jaa oppijat pareiksi ja pyydä pareja pohtimaan, mihin kielen osa-alueeseen minikieli pohjautuu:
 - ääntäminen
 - kielioppi
 - sanasto.
3. Pyydä pareja täyttämään minikielen tiedot, säännöt ja esimerkit oppijan kortin taulukkoon.
 - Viimeisellä sivulla on minikieliesimerkki.

OPPIMINEN JA MUUTOSTOIMIJUUS

KESTO	25 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	salakielen purku
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	kielitietoisuus

1. Jaa oppijat pareihin.
2. Pyydä pareja esittelemään vuorotellen minikieliensä esimerkkitekstit luokalle.
 - Esimerkkiteksti kirjoitetaan näkyviin esimerkiksi valkotaululle.
3. Pyydä muita oppijoita arvaamaan, mitä esittelyvuorossa olevan parin tekstissä lukee.
4. Ohjeista minikielen kehittäjiä lisäämään pikku hiljaa vihjeitä esittelemällä sääntöjä tai sanastoa yksi kerrallaan, kunnes muut arvaavat merkityksen.

REFLEKTIOTEHTÄVÄ

KESTO	5 minuuttia	TEHTÄVÄMUOTO	parikeskustelu
TYÖMUOTO	parityö	KIELITAITO	kielitietoisuus

1. Pyydä oppijoita jatkamaan työskentelyä saman parin kanssa.
2. Ohjeista parit vastaamaan oppijan kortin kysymyksiin kohdekielellä:
 - Mitä uutta opin kohdekielestä?
 - Mikä minikielistä oli suosikkini?
 - Miten muuttaisin kohdekieltä, jos saisin päättää?

LÄMMITTELYTEHTÄVÄN RATKAISUT

- **Englannin kielen väärä väittämä: You can freely change word order in English without changing the meaning.**
 - Englannissa sanajärjestys on hyvin tärkeä, koska se kertoo, kuka tekee mitäkin. Jos sanajärjestystä muuttaa, lauseen merkitys voi muuttua kokonaan tai lause voi muuttua epägrammaattiseksi.
- **Espanjan kielen väärä väittämä: El español es lengua oficial solamente en Europa y en América Latina.**
 - Väite on väärin, koska espanja on virallinen kieli myös Afrikassa, nimittäin Päiväntasaajan Guineassa, joka kuuluu 20 virallisen espanjankielisen maan joukkoon.
- **Ruotsin väärä väittämä: Det svenska språket förändras så långsamt att nya ord nästan aldrig godkänns i ordböckerna.**
 - Väite on väärin, koska ruotsin kieli muuttuu jatkuvasti, ja uusia sanoja otetaan käyttöön ja lisätään sanakirjoihin säännöllisesti.
- **Ranskan kielen väärä väittämä: En français, l'imparfait se forme en prenant l'infinitif du verbe et en ajoutant les terminaisons -ais, -ais, -ait, -ions, -iez, -aient.**
 - Väite on väärin, koska imperfektimuodot muodostetaan indikatiivin preesensin nous-persoonamuodon verbin vartalosta, ei infinitiivistä, esim. nous parl/ons → nous parlions.
- **Suomen kielen väärä väittämä: Suomi on täysin kirjain-äännevastaava kieli.**
 - Suomi on melko foneettinen kieli muttei täysin, koska tietyt äänneyhdistelmät, esimerkiksi ng, eivät vastaa kirjoitusasua.
- **Saksan kielen väärä väittämä: Deutsch gehört zur romanischen Sprachfamilie, wie Französisch und Spanisch.**
 - Saksa kuuluu germaanisen kieliryhmään.

MINIKIELEN ESIMERKKI

Kielen nimi	taaperosuomi	Maa, jossa kieltä puhutaan	taaperolandia
-------------	--------------	----------------------------	---------------

Uudet kielioppisäännöt

- 1. Vaikeat konsonantit korvataan näin:
 - s → t
 - r → l
 - y → u
- Ei sijamuotoja
 - Kaikki sanat ovat perusmuodossa (nominatiivi).
 - Esim. ystävän → ystävä, taloon → talo
 - Verbit ovat aina sinä-käskymuodossa
 - mennä → mene
 - tulla → tule
- Monikko muodostetaan tuplaamalla sana
 - pallo → pallopallo
- Kieli on jatkuvasti muuttuva: suloisuus voittaa — jos taapero sanoisi sen niin, se on uusi muoto.
 - Kieli sallii pienen epäsäännöllisyyden.
 - Lapset saavat keksiä uudet sanat kieleen — ei uusia lainasanoja.

Sanasto

- perhe → pelhe
- kanssa → kantta
- kesä → ketä
- siellä → tiellä
- hyttynen → huttunen
- kyykäärme → kuukäälme

Esimerkkiteksti

Ole pelhe kantta ketä mökki. Näe tiellä huttunenhuttunen ja kuukäälme.
Olimme perheen kanssa kesällä mökillä. Näin siellä hyttysiä ja kyykäärmeen.

Selitys

Halusimme tehdä kielestä lapsenomaisen ja helposti ääntyvän, joten yksinkertaistimme sanoja ja muutimme vaikeita äänteitä pehmeämmiksi. Käskymuoto tekee verbeistä helppoja ja suoria, ja monikko muodostuu toistamalla sana, koska toisto on tyyppinen piirre taaperon puheessa.